

Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programlarında Akademik Başarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Mersin Üniversitesi Örneği

Devrim ÖZDEMİR ALICI*

Özet – Bu çalışmada 2002-2003 ve 2003-2004 öğretim yılında Mersin Üniversitesi Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans programlarından birine kayıt yaptıran ve 2004-2005 öğretim yılı bahar dönemine kadar mezun olan öğrencilerin akademik başarıları, alana, gruba ve cinsiyete göre incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi tezsiz yüksek lisans programı mezunlarının Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans Programı mezunlarına göre daha başarılı olduğu; Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programında Fizik Öğretmenliği grubu mezunlarının diğer üç gruba göre daha başarılı olduğu; Matematik Öğretmenliği mezunlarının ise Kimya ve Biyoloji Öğretmenliği mezunlarına göre daha başarılı; Fizik Öğretmenliği mezunlarına göre daha başarılı olduğu; Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programında Felsefe Grubu Öğretmenliği mezunlarının Tarih Öğretmenliği mezunlarına göre daha başarılı olduğu belirlenmiştir. Üç alan mezunlarında da cinsiyete göre akademik not ortalamaları bakımından bir farklılık gözlenmemiştir.

Anahtar sözcükler – Öğretmen yetiştirme, tezsiz yüksek lisans programı, akademik başarı

Abstract – *A Study on Academic Success of Secondary Education Teaching Graduate Programmes (Without Thesis) Based on Various Variables (A Sample of Mersin University)* – In this research, academic success of the students who attended one of the Secondary Education Teaching Graduate Programmes (Without Thesis) and graduated until 2004-2005 academic year, Spring term are examined according to teaching areas, groups and gender. The analyses reveal that the graduates of Secondary Education Science and Mathematics Education Graduate Programme (Without Thesis) has more successful than the graduates of Secondary Education Social Studies Education Graduate Programme (Without Thesis); the graduates of Secondary Education Science and Mathematics Teaching Graduate Programme (Without Thesis) are less successful than the other three groups, and they are more successful than the graduates of Physics Teaching; the graduates of Philosophy Teaching in Secondary Education Social Studies Education Graduate Programme (Without Thesis) are more successful than the graduates of History Teaching. Any difference was not observed according to the academic points average in terms of gender.

Key words – Teacher training, graduate programme without thesis, academic success.

Giriş

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), nitelikli öğretmen yetiştirilmesine yönelik olarak 1997 yılında Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması sürecini başlatmış ve kabul

* Devrim Özdemir Alıcı, Yrd. Doç. Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, 33169, Mersin, <devrimozdemir@mersin.edu.tr>.

edilen program değişiklikleri 1998-99 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır (YÖK, 1998a).

Üniversitelerarası Kurul'un 1996-1997 öğretim yılından itibaren yürürlüğe koyduğu Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'ne (ÜAK, 2004) göre ortaöğretim alan öğretmenlerinin yetiştirilmesi amacıyla yönelik olarak iki tür program düzenlenebilir: (1) Birleştirilmiş Lisans artı Tezsiz Yüksek Lisans Programı, ilgili alanın bulunduğu fakülte (alan fakültesi) ile eğitim fakülteleri ve ilgili enstitü anabilim dallarınca ortak yürütülen programdır. Bu programların lisans kademesindeki öğrenciler ilk yedi yarıyıldaki dersleri alanla ilgili fakülteden alırlar. Bu derslerin tümünü başarı ile tamamlayan öğrenciler lisans kademesinin son yarıyılında o alanın nasıl öğretileceğini kapsayan ders ve uygulamalarını eğitim fakültesinden alırlar ve bunları da başarı ile tamamlayan öğrencilere o alanın adını anadal, eğitimi de yandal olarak belirten lisans diploması verilir. Lisans kademesini tamamlayan öğrenciler, ilgili enstitüye bağlı bir enstitü anabilim dalı olarak yürütülen tezsiz yüksek lisans kademesine doğrudan geçirilirler. En çok iki yarı yıla eşdeğer bir süre içinde mezuniyet için öngörülen tüm şartları tamamlayan öğrencilere ilgili alan öğretmenliğinin adını taşıyan yüksek lisans diploması verilir. (2) Tezsiz Yüksek Lisans Programı, Yükseköğretim Kurulunca tespit edilen programlardan lisans diploması almış öğrencileri; lisans diploması almış oldukları programla ilgili ortaöğretim alanında öğretmen olarak yetiştirmek amacıyla, en çok üç yarı yıla eşdeğer bir süreyi kapsayan tezsiz yüksek lisans programıdır. Bu tür yüksek lisans programlarına, usul ve esasları Yükseköğretim Kurulunca tespit edilen sınavla öğrenci seçilir ve yerleştirilir.

1998-1999 öğretim yılından bu yana pek çok üniversitede (Çanakkale, Ege, Çukurova, Akdeniz, Anadolu, Mersin, Muğla, ODTÜ, Yıldız Teknik, Uludağ vd.) ortaöğretim alan öğretmenlerinin yetiştirilmesi amacıyla yönelik olarak eğitim bilimleri enstitüleri veya sosyal bilimler ve/veya fen bilimleri enstitüleri bünyesinde tezsiz yüksek lisans programları açılmıştır.

Mersin Üniversitesi, 2002-2003 öğretim yılında Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi ve Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programlarını başlatmıştır. 2003-2004 öğretim yılında ise Ortaöğretim Güzel Sanatlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans Programı Resim ve Müzik Öğretmenliği grupları için açılmıştır.

Araştırmanın amacı, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Fen Bilimleri Enstitüsü bünyesinde açılan Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans programlarından mezun olan öğrencilerin akademik başarılarını, alana (Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi, Ortaöğretim Güzel Sanatlar Eğitimi), gruba (Fizik, Kimya, Matematik, Biyoloji, Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Felsefe Grubu, Müzik ve Resim Öğretmenliği) ve cinsiyete göre incelemektir.

Araştırmanın sonuçları, tezsiz yüksek lisans programlarından mezun öğrencilerin başarı durumlarının ortaya konması bakımından önem kazanmaktadır. Araştırma

sonuçları gerek Mersin Üniversitesi'nde ilgili tezsiz yüksek lisans programlarında eğitim veren öğretim elemanlarına ve programların yürütülmesini sağlayan Enstitü yöneticilerine, gerekse ilgili tezsiz yüksek lisans programlarını yürüten diğer üniversitelerdeki öğretim elemanlarına ve yöneticilere bilgi sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın problem cümlesi, “2004-2005 öğretim yılı bahar dönemine kadar Mersin Üniversitesi Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans programlarından mezun olan öğrencilerin akademik başarıları, alana, gruba ve cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilebilir. Araştırma problemini yanıtlayabilmek için dört alt probleme yanıt aranmıştır:

1. Mersin Üniversitesi Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans programlarından mezun olan öğrencilerin akademik başarıları, alana göre farklılık göstermekte midir?”
2. Mersin Üniversitesi Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programından mezun olan öğrencilerin akademik başarıları, gruba ve cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?”
3. Mersin Üniversitesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programından mezun olan öğrencilerin akademik başarıları, gruba ve cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?”
4. Mersin Üniversitesi Ortaöğretim Güzel Sanatlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programından mezun olan öğrencilerin akademik başarıları, gruba ve cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?”

Yöntem

Araştırmada bir örneklem çalışmasına gidilmemiş olup, 2002-2003 ve 2003-2004 öğretim yıllarında Mersin Üniversitesi'nde ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programlarından birine kayıt yaptıran ve 2004-2005 öğretim yılı bahar dönemine kadar mezun olan tüm öğrenciler (246 öğrenci) araştırmaya dahil edilmiştir. Öğrencilerin alana, gruba ve cinsiyete göre dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde, 2004-2005 öğretim yılı bahar dönemi itibariyle, Mersin Üniversitesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programından mezun öğrenci sayısı 54'ü (%39,4) kız ve 83'ü (%60,6) erkek olmak üzere 137'dir. Bu öğrencilerden 40'ı (%29,2) Tarih, 38'i (%27,7) Türk Dili ve Edebiyatı, 59'u (%43,1) Felsefe Grubu öğretmenliği grubundan mezun olmuştur. Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programından mezun öğrenci sayısı 56'sı (%64,4) kız, 31'i (%35,6) erkek toplam 87 öğrencidir. Bu öğrencilerden 21'i (%24,1) Fizik, 24'ü (%27,6) Kimya, 27'si (%31,0) Biyoloji ve 15'i (%17,2) de Matematik Öğretmenliği grubundan mezun olmuştur. Ortaöğretim Güzel Sanatlar

Tablo 1. Mersin Üniversitesi Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programlarından Mezun Öğrencilerin Alana, Gruba ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Alan	Grup		Cinsiyet		Toplam
			kız	erkek	
Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi	Tarih	f	13	27	40
		% grup	32,5	67,5	100,0
		% cinsiyet	24,1	32,5	29,2
	Türk Dili ve Edebiyatı	f	16	22	38
		% grup	42,1	57,9	100,0
		% cinsiyet	29,6	26,5	27,7
	Felsefe Grubu	f	25	34	59
		% grup	42,4	57,6	100,0
		% cinsiyet	46,3	41,0	43,1
	Toplam	f	54	83	137
		% grup	39,4	60,6	100,0
		% cinsiyet	100,0	100,0	100,0
Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi	Fizik	f	8	13	21
		% grup	38,1	61,9	100,0
		% cinsiyet	14,3	41,9	24,1
	Kimya	f	16	8	24
		% grup	66,7	33,3	100,0
		% cinsiyet	28,6	25,8	27,6
	Biyoloji	f	21	6	27
		% grup	77,8	22,2	100,0
		% cinsiyet	37,5	19,4	31,0
	Matematik	f	11	4	15
		% grup	73,3	26,7	100,0
		% cinsiyet	19,6	12,9	17,2
Toplam	f	56	31	87	
	% grup	64,4	35,6	100,0	
	% cinsiyet	100,0	100,0	100,0	
Ortaöğretim Güzel Sanatlar Eğitimi	Müzik	f	5	3	8
		% grup	62,5	37,5	100,0
		% cinsiyet	38,5	33,3	36,4
	Resim	f	8	6	14
		% grup	57,1	42,9	100,0
		% cinsiyet	61,5	66,7	63,6
	Toplam	f	13	9	22
		% grup	59,1	40,9	100,0
		% cinsiyet	100,0	100,0	100,0

Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programından mezun öğrenci sayısı, 13'ü (%59,1) kız, 9'u (%40,9) erkek olmak üzere 22'dir. Bu öğrencilerden 8'i (%36,4) Müzik, 14'ü (%63,6) Resim Öğretmenliği grubundan mezun olmuştur. Cinsiyete ve gruba ilişkin ayrıntılı bilgi, tablo incelenerek elde edilebilir.

Tablo 2: Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programındaki Farklı Alanlardan Mezun Olan Öğrencilerin Akademik Not Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Alan	N	Ortalama	Std. Sapma
Sosyal Alanlar Eğitimi	137	83,91	3,43
Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi	87	85,21	4,20
Güzel Sanatlar Eğitimi	22	83,74	3,92

Araştırmanın verileri, Mersin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü ve Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün izniyle, ilgili programlardan mezun olan öğrenci dosyalarından temin edilmiştir. Bu dosyalardan öğrencinin adı soyadı, cinsiyeti, programa giriş tarihi, LES puanı, lisans mezuniyet ortalaması ve tezsiz yüksek lisans mezuniyet ortalaması verileri alınmış ve bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Araştırmanın ilk üç alt problemine ilişkin analizlerde ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi, dördüncü alt problemi içinse ilişkisiz örneklem için *Mann Whitney-U* testi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2002). Verilerin analizi SPSS 11.0 paket program kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans programındaki farklı alanlardan mezun olan öğrencilerin akademik not ortalamaları ve standart sapmalarına ilişkin bulgular Tablo 2'deki gibidir.

Tablo 2 incelendiğinde, Sosyal Alanlar Eğitimi tezsiz yüksek lisans programı mezunlarının ortalama akademik başarılarının 83,91 ve standart sapmasının da 3,43 olduğu gözlenmektedir. Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi tezsiz yüksek lisans programından mezun 87 öğrencinin ortalama akademik başarıları 85,21 ve standart sapması 4,20'dir. Yine, Güzel Sanatlar Eğitimi tezsiz yüksek lisans programı mezunlarına ilişkin bulgulara bakıldığında, ortalama akademik başarılarının 83,74 standart sapmanın da 3,92 olduğu görülmektedir. Her üç alandaki ortalama akademik başarı ve standart sapmanın birbirine yakın olduğu, aralarında çok küçük farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Bu farklılığın istatistiksel olarak manidar olup olmadığını belirleyebilmek için ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizinden yararlanılmış ve elde edilen bulgular Tablo 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde, Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans programı mezunu öğrencilerin akademik başarıları arasında alana göre istatistiksel olarak manidar bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{2,243}=3,500$, $p<0,05$). Akademik başarı bakımından gözlenen bu farklılığın, hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla *Scheffe* testi yapılmıştır. *Scheffe* testi, Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi

Tablo 3: Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı Mezunu Öğrencilerin Akademik Başarılarının Alana Göre Karşılaştırılması

<i>Değişkenlik Kaynağı</i>	<i>KT</i>	<i>sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
<i>Gruplar arası</i>	99,24	2	49,62		
<i>Gruplar içi</i>	3445,15	243	14,18	3,500	0,032*
<i>Toplam</i>	3544,39	245			

Not: * $p < 0,05$

tezsiz yüksek lisans programı öğrencilerinin akademik not ortalamasının (85,21) Sosyal Alanlar Eğitimi tezsiz yüksek lisans programı öğrencilerinin akademik not ortalamasından (83,91) daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulguya göre, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi tezsiz yüksek lisans programı öğrencilerinin Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi tezsiz yüksek lisans programı öğrencilerinden daha başarılı oldukları ifade edilebilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programından mezun öğrencilerin gruplara ve cinsiyete göre akademik not ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 4'deki gibidir.

Tablo 4'e göre, Fizik öğretmenliği grubundaki 8 kız öğrencinin not ortalaması 79,33; 13 erkek öğrencinin not ortalaması 81,45'tir. Kimya Öğretmenliği grubunda 16 kız, 8 erkek öğrenci vardır ve bu öğrencilerin akademik not ortalamaları sırasıyla 87,80 ve 87,12'dir. Biyoloji Öğretmenliği grubunda bulunan 21 kız öğrencinin akademik not ortalaması 87,74 iken 6 erkek öğrencinin akademik not ortalaması ise 86,66 olarak gözlenmektedir. Son olarak Matematik Öğretmenliği grubundaki 11 kız ve 4 erkek öğrencinin akademik not ortalamalarının sırasıyla 85,28 ve 79,42 olduğu söylenebilir. Gruplara ve cinsiyete göre hesaplanan standart sapmaların da 1,43 ile 3,57 arasında değiştiği görülmektedir. Kimya öğretmenliği grubundaki kız öğrencilerin akademik not ortalaması diğer gruplara göre daha yüksek gibi gözükmektedir. Kimya öğretmenliği kız öğrenci grubunu, Biyoloji Öğretmenliği kız öğrenci grubu ve Kimya Öğretmenliği erkek öğrenci grubu izlemektedir. Gruplara ve cinsiyete göre gözlenen ortalamalar arasındaki bu farklılıkların istatistiksel olarak manidar farklılıklar olup olmadığını belirlemek üzere, ilişkisiz örneklem için tek faktörlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programından mezun olan öğrencilerin akademik not ortalamaları arasında gruplara göre manidar bir farklılık olduğu gözlenmektedir ($F_{3-79}=29,08$, $p < 0,05$). O halde, gruplar arasında gözlenen bu farklılıkların istatistiksel olarak şansla açıklanamayacak büyüklükte olduğu söylenebilir. Akademik not ortalamaları

Tablo 4: Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans Programından Mezun Olan Öğrencilerin Gruba ve Cinsiyete Göre Akademik Not Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Grup	Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma
Fizik Öğretmenliği	kız	8	79,33	1,85
	erkek	13	81,45	3,57
	toplam	21	80,64	3,15
Kimya Öğretmenliği	kız	16	87,80	2,35
	erkek	8	87,12	2,11
	toplam	24	87,57	2,25
Biyoloji Öğretmenliği	kız	21	87,74	3,58
	erkek	6	86,66	1,43
	toplam	27	87,50	3,23
Matematik Öğretmenliği	kız	11	85,28	2,79
	erkek	4	79,42	1,71
	toplam	15	83,72	3,66
Toplam	kız	56	86,07	4,08
	erkek	31	83,66	4,03
	toplam	87	85,21	4,20

Tablo 5: Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Öğrencilerinin Gruba ve Cinsiyete Göre Akademik Not Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişkenlik Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Grup	710,53	3	236,84	29,08	0,000*
Cinsiyet	32,01	1	32,01	3,93	0,051
Grup:Cinsiyet	117,95	3	39,32	4,83	0,004*
Hata	643,33	79	8,14		
Toplam	633253,04	87			

Not: *p<0,05

arasındaki farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirleyebilmek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre, Fizik Öğretmenliği mezunlarının akademik not ortalaması diğer gruplardan mezun öğrencilerin akademik not ortalamasından; Matematik Öğretmenliği mezunlarının akademik not ortalaması da diğer gruplardan mezun öğrencilerin akademik not ortalamasından manidar farklılık göstermiştir. Yine Tablo 5'e göre, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi tezsiz yüksek lisans programından mezun olan öğrencilerin akademik not ortalamaları, istatistiksel olarak cinsiyete göre manidar bir farklılık göstermemektedir ($F_{1,79}=3,93$, $p<0,05$). Grubun ve cinsiyetin akademik not ortalamasına etkisinin ise manidar olduğu bulunmuştur ($F_{3,79}=4,83$, $p<0,05$). Bu bulguya göre, farklı gruplardan mezun olan öğrencilerin akademik not ortalamalarının cinsiyete; kız ve erkeklerin akademik not ortalamalarının ise gruplara göre farklılık gösterdiği ifade edilebilir.

Tablo 6: Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans Programından Mezun Olan Öğrencilerin Gruba ve Cinsiyete Göre Akademik Not Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Grup	Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma
Tarih Öğretmenliği	kız	13	84,61	2,78
	erkek	27	82,13	3,59
	toplam	40	82,93	3,51
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği	kız	16	85,75	3,02
	erkek	22	82,18	3,04
	toplam	38	83,69	3,48
Felsefe Grubu Öğretmenliği	kız	25	86,39	2,46
	erkek	34	83,49	3,13
	toplam	59	84,72	3,19
Toplam	kız	54	85,78	2,75
	erkek	83	82,70	3,29
	toplam	137	83,91	3,43

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programından mezun öğrencilerin gruplara ve cinsiyete göre akademik not ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde, Tarih Öğretmenliği grubunun akademik not ortalaması 82,93 ve standart sapması 3,51; Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği grubunun akademik not ortalaması 83,69 ve standart sapması 3,48; Felsefe Grubu Öğretmenliğinin akademik not ortalaması ise 84,72 ve standart sapması da 3,19’dur. 54 kız öğrencinin akademik not ortalaması 85,78 bulunurken, 83 erkek öğrencinin akademik not ortalaması da 82,70 olarak elde edilmiştir. Kız ve erkek öğrencilerin akademik notlarına ilişkin standart sapmalar ise sırasıyla, 2,75 ve 3,29’dur.

Gruplara ve cinsiyete göre akademik not ortalamaları arasında gözlenen farklılıkların istatistiksel olarak manidar olup olmadığının belirlenmesinde, ilişkisiz örneklem için iki faktörlü varyans analizinden yararlanılmış ve elde edilen bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7’ye göre, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programından mezun olan öğrencilerin akademik not ortalamaları arasında gruplara göre manidar bir farklılık vardır ($F_{2-131}=3,09$, $p<0,05$). Bu farklılığın hangi ikili gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan *Scheffe* testi sonuçlarına göre, Felsefe Grubu Öğretmenliği öğrencilerinin akademik not ortalamasının (84,72) Tarih Öğretmenliği öğrencilerinin akademik not ortalamasından (82,93) daha yüksek olduğu söylenebilir. Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programından mezun olan öğrencilerin akademik not ortalamaları arasında cinsiyete göre manidar bir

Tablo 7: Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans Programından Mezun Olan Öğrencilerin Gruba ve Cinsiyete Göre Akademik Not Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişkenlik Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Grup	57,99	2	29,00	3,09	0,049*
Cinsiyet	275,73	1	275,73	29,39	0,000*
Grup*Cinsiyet	5,48	2	2,74	0,29	0,747
Hata	1228,78	131	9,38		
Toplam	966247,22	137			

Not: *p<0,05

farklılık bulunmuştur ($F_{1-131}=29,39$, $p<0,05$). Farklılığın kız öğrenciler lehine olduğu (85,78) ifade edilebilir. Grubun ve cinsiyetin Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programından mezun olan öğrencilerin akademik not ortalamaları üzerindeki etkisi istatistiksel bakımdan manidar bulunmamıştır ($F_{2-131}=0,29$, $p<0,05$). Bir başka ifadeyle farklı gruplardaki öğrencilerin akademik not ortalamaları cinsiyete; kız ve erkek öğrencilerin akademik not ortalamaları da gruba göre farklılık göstermemektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaöğretim Güzel Sanatlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programından mezun öğrencilerin gruplara ve cinsiyete göre akademik not ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8’e göre, 22 öğrenciden 14’ü Resim Öğretmenliği, 8’i de Müzik Öğretmenliği grubundan mezun olmuştur. Bu öğrencilerin akademik not ortalamaları Resim Öğretmenliği grubu için 83,17; Müzik Öğretmenliği grubu için 84,75 olarak belirlenmiştir. Resim Öğretmenliği grubundaki öğrencilerin akademik not ortalamasının 8 kız öğrenci için 85,39; 6 erkek öğrenci için 80,20 olduğu; Müzik Öğretmenliği grubundaki öğrencilerin akademik not ortalamasının ise 5 kız öğrenci için 84,38; 3 erkek öğrenci için 85,37 olarak hesaplandığı görülmektedir.

Resim ve Müzik Öğretmenliği gruplarından mezun olan kız ve erkek öğrenci sayısının azlığı nedeniyle, grup ve cinsiyet bakımından akademik not ortalamaları arasında farklılık olup olmadığının belirlenmesinde *non-parametrik* test kullanılması uygun görülmüş; her karşılaştırma için ayrı olmak üzere ilişkisiz örneklem için *Mann Whitney-U* testinden yararlanılmıştır.

Gruplara göre yapılan *Mann Whitney-U* testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir. Tablo 9’a göre Resim Öğretmenliği grubundan mezun öğrencilerle Müzik Öğretmenliği grubundan mezun öğrencilerin akademik not ortalamaları arasında istatistiksel olarak

Tablo 8: Ortaöğretim Güzel Sanatlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans Programından Mezun Öğrencilerin Gruba ve Cinsiyete Göre Akademik Not Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Grup	Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma
Resim Öğretmenliği	kız	8	85,39	3,55
	erkek	6	80,20	4,08
	toplam	14	83,17	4,50
Müzik Öğretmenliği	kız	5	84,38	3,29
	erkek	3	85,37	0,73
	toplam	8	84,75	2,57
Toplam	kız	13	85,00	3,35
	erkek	9	81,92	4,15
	toplam	22	83,74	3,92

Tablo 9: Ortaöğretim Güzel Sanatlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans Programından Mezun Olan Öğrencilerin Gruba Göre Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Müzik Öğretmenliği	8	13,38	107,00	41,00	0,306
Resim Öğretmenliği	14	10,43	146,00		

Tablo 10: Ortaöğretim Güzel Sanatlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans Programından Mezun Olan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kız	13	13,54	176	32,00	0,077
Erkek	9	8,56	77		

manidar bir farklılık bulunmamıştır ($U=41,00$, $p<0,05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, Resim Öğretmenliği ve Müzik Öğretmenliği grubundan mezun öğrenciler aynı akademik başarıyı göstermişlerdir.

Cinsiyete göre yapılan *Mann-Whitney-U* testi sonuçları Tablo 10'da verilmiştir. Tablo 10 incelendiğinde, Ortaöğretim Güzel Sanatlar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans programı mezunu kız ve erkek öğrencilerin akademik not ortalamaları arasında istatistiksel olarak manidar bir farklılık bulunmamıştır ($U=32,00$, $p<0,05$). Bu sonuca göre, sıra ortalamaları dikkate alındığında, kız ve erkek öğrencilerin aynı akademik başarıyı gösterdikleri ifade edilebilir.

Tartışma-Yorum

YÖK (1997), öğretmen yetiştiren programlarda yapılan yeni düzenleme ile ülkenin öğretmen ihtiyacının daha etkili ve verimli bir biçimde karşılanmasını; daha nitelikli

öğretmen yetiştirmeye yönelik program yürütülmesini ve bu kurumlarda eğitimin daha sağlıklı bir yapı içinde gerçekleştirilmesini amaçlamıştır. Yeni düzenleme ile getirilen önemli bir değişiklik de, ortaöğretim alan öğretmenlerinin yetiştirilmesi ile ilgilidir.

Yeni düzenlemeye göre açılan tezsiz yüksek lisans programlarının etkililiğine yönelik çeşitli araştırmalar yapılabilir. Bu araştırmada, programlardaki akademik başarı alana, gruba ve cinsiyete göre incelenmiştir. Araştırma sonucunda, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi, tezsiz yüksek lisans programından mezun öğrencilerin Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi tezsiz yüksek lisans programından mezun öğrencilerden istatistiksel olarak daha yüksek akademik başarı gösterdiği; gruplara göre yapılan karşılaştırmalarda Fizik Öğretmenliği grubunun Matematik, Kimya ve Biyoloji Öğretmenliği gruplarından daha başarısız olduğu, Matematik Öğretmenliği grubunun ise Kimya ve Biyoloji Öğretmenliği gruplarından daha başarısız olduğu belirlenmiştir. Cinsiyete göre yapılan karşılaştırmalarda ise kız ve erkek öğrencilerin aynı akademik başarıyı gösterdikleri ortaya konmuştur.

Bu araştırma, sadece Mersin Üniversitesi tezsiz yüksek lisans programlarından mezun öğrencileri kapsamaktadır. Yapılan literatür çalışmasında, tezsiz yüksek lisans programlarından mezun öğrencilerin akademik başarılarının incelenmesine yönelik bir araştırmaya rastlanamamıştır. Aynı araştırmanın ilgili programların açıldığı diğer üniversitelerde de tekrarlanması ve sonuçlarının karşılaştırılması, araştırma bulgularının genellenebilmesi açısından önemlidir.

Kaynaklar

- Büyüköztürk, Ş.(2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- ÜAK, (2004). *Üniversitelerarası kurul lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliği*, İnternette 17 Kasım 2004'te elde edilmiştir: <<http://www.yok.gov.tr/uak/yonetmelikler/lusinav.html>>.
- YÖK, (1998). *Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi*, Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı.
- YÖK, (1998). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları*, Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı.